

เมล็ดพืช

หน้า 12

ฉบับที่ 18,424

วันพฤหัสบดีที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2543

เจาก๊วย

เจาก๊วยเป็นพืชสมุนไพรชนิดหนึ่งของจีน มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Mesona chinensis benth* และชื่อเรียกตามภาษาท้องถิ่นหลายชื่อ เช่น เหลียงหู่เจ้า เหลียงฉ่าง เหลียงเมิ่งฉ่าง เป็นต้น เจาก๊วยจัดอยู่ในตระกูลพืชล้มลุก มีลักษณะทางรูปคล้ายเยอบยอกคลุมดินคล้ายเป็นตะแคง แต่พุ่มและใบใหญ่กว่า ต้นเจาก๊วยมีลำต้นสีเขียว ใบรูปไข่รี ปลายใบแหลม ขอบใบหยัก แตกต่างจากลำกิ่งเป็นรู ๆ มีขนละเอียดสีขาวโผล่ทั่วใบทั้งใบและลำต้น เมื่อจับแล้วรู้สึกสากมือ ขยายพันธุ์ด้วยการปักชำ คุณสมบัติทางยาซึ่งรับรองโดยกองวิจัยสมุนไพรแห่งชาติแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน คือสามารถใช้น้ำร้อนในกระหล่ำน้ำ แก้ไข้หวัด ลดความดันโลหิตสูง แก้กล้ามเนื้อและข้ออักเสบ แก้เบาหวานและตับอักเสบ และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในวงการแพทย์จีน

สารที่สำคัญที่ทำให้เกิดผลและให้สีดำในเจาก๊วย ได้แก่ **ลิกนิน** (เป็นสารโพลีเมอร์ที่ประกอบด้วยเพรีธอสานิน และโพรเวอีน) **เฮมิเซลลูโลส** (ประกอบด้วยไซโตสและแมนโนส) **เพคติน** (เป็นสารที่มีโมเลกุลใหญ่ที่ประกอบด้วยน้ำตาลเฮกโซสกลุ่มคาร์บอนซิทของกรดจับตัวกันอยู่กับกลุ่มเมทอกซิล ทำให้สารชนิดนี้สามารถเกิดเจลได้ในสภาวะที่เหมาะสม) สารกลุ่มเมทอกซิลนี้สามารถหลุดได้ถ้าต้มกับกรดล้าง หรือเอนไซม์ ซึ่งส่งผลให้เกิดการแตกตัวของโมเลกุลเพคติน ทำให้เพคตินสามารถละลายได้ดีในน้ำร้อน

ในการทำเจาก๊วยเป็นขนมหวาน ทำได้โดยนำใบเจาก๊วยมาต้มกับสารละลายไซโตซิมไปคาร์บอนเนต (ผงฟู) เพื่อสกัดสี ลิกนิน และสารสร้างเจล โดยอาจเติมแป้งกับสำหรับแต่งเพื่อเสริมการสว่างใส จากนั้นจึงไว้ให้เย็นจะได้เจาก๊วยลักษณะคล้ายเฮลลี่ดีตา (วุ้นเจ็ด) คนจีนนิยมบริโภคโดยตัดเป็นแผ่น โรยน้ำตาลเพื่อเพิ่มรสชาติ หรือตัดเป็นชิ้น ๆ ใส่น้ำเชื่อมรับประทานกับน้ำแข็งหรืออาจจะใสเป็นเส้นเล็ก ๆ ผสมน้ำและน้ำเชื่อมรับประทานเป็นเครื่องดื่มแก้กระหาย คลายร้อน

ชมรมเทคโนโลยีทางอาหารและชีวภาพ คณะวิทยาศาสตร์จุฬาฯ